

התנועה הקיבוצית בישראל מונה היום (דצמ, 2012) 256 קיבוצים ובהם כ-120,000 איש, כ-1.6% מהאוכלוסייה הכללית. (עם קום המדינה כ-6% מהיהודים גרו בקיבוצים).

באתר זה אנו מציינים כמה קיבוצים בעלי אופי מיוחד, המקביל במידת מה לסוגים השונים של קהילות שיתוף בעולם הגדול. למידע מקיף על התנועה הקיבוצית או על קיבוצים בודדים, יש לפנות לאתר הקיבוצים.

61 קיבוצים משתייכים לתנועת הקיבוץ הדתי ויש עוד שני קיבוצים אורתודוקסיים אחרים (חפץ חיים ושעלבים). לשלושה קיבוצים נוספים יש אופי דתי: שניים של התנועה הרפורמית (יהל ולוטן) ואחד קשור לתנועה הקונסרבטיבית (חנתון).

בארץ קיימים 7 מושבים שיתופיים, עם אוכלוסייה של 0004 נפש, 5 מהם מסונפים לתנועה הקיבוצית ו-7 לתנועה המושבית אצלם מידת השיתוף נמוכה מזו שבקיבוצים

כמו בלא מעט ערים בעולם שיש בתחומן קומונות, יש גם בארץ ארבעה קיבוצים עירוניים: ראשית (בירושלים), בית ישראל (גם הוא בירושלים), מגוון (שדרות) ותמוז (בבית שמש).

קיבוץ עירוני נוסף עשוי להיווצר בנצרת עילית, מורכב משמונה קומונות של בוגרי תנועת הנוער "קבוצות הבחירה" וקבוצת יובל, המורכבת מעולים מארצות דוברות אנגלית.

המשותף לקיבוצים העירוניים הוא הרצון להשתלב בחיי האוכלוסייה שמסביבם, לתרום לה מיכולתם ומערכיהם ולשמש דוגמה חיה לאפשרות של חיי שיתוף בסביבה עירונית. יש לציין שרעיון הקיבוץ העירוני אינו חדש ובתולדות התנועה הקיבוצית היו ניסיונות לקיים קיבוצים בעיר. הידוע בהם היה קיבוץ אפעל שהתקיים בין השנים 1947-1952.

קיבוץ לוטן מגדיר את עצמו כ- village-eco, וכמו מספר קומונות בחו"ל, פועל רבות בנושא איכות הסביבה. יותר ויותר קיבוצים פועלים בדרכים שונות לפי עקרונות אקולוגיים.

שני קיבוצים (רביד ואשבל) שייכים לתנועת הבוגרים של הנוער העובד והלומד, ומקדישים את עצמם לעבודה חינוכית. גם קיבוץ נערן, המורכב מבוגרים של תנועת המחנות העולים, וקיבוץ פלך, מבוגרי השומר הצעיר, פועל באופן דומה.

קיבוץ סמר, הוא בעל אופי פחות מובנה ויותר "אנרכיסטי" מהקיבוץ הרגיל.

קיבוץ הרדוף מבוסס על התורה האנתרופוסופית (של רודולף שטיינר) ועוסק בין השאר בגמילה מסמים.

הרשימה בוודאי אינה שלמה ושולחן הקומונות ישמח לקבל כל מידע נוסף בעניין.

תופעה חדשה בארץ היא קבוצת קומונות עירוניות של תנועת הבוגרים של הנוער העובד והלומד, בהם בוגרי צבא, מדריכים לשעבר, הגרים יחד וממשיכים לעסוק בעבודה חינוכית. החברים מחפשים עדיין את דרכם לגבי צורת החיים הסופית של הקומונות. בתוך הצבא יש גרעינים של כל תנועות הנוער החלוציות המתכוננים להפוך לקומונות עירוניות אחרי השחרור.

מלבד הקומונות העירוניות הנ"ל, ישנן בארץ מספר בלתי ידוע של קומונות וקהילות יעוד, כל אחת בעלת אופי משלה. הוותיקה ביניהן היא הקומונה הנוצרית "בית-אל" בזיכרון יעקב.

גם רשימה זו אינה שלמה ושולחן הקומונות ישמח לקבל כל מידע נוסף בעניין. {on jcomments}